

Aleksandar Šupić¹

Tripo Zirojević, PRIKAZ KNJIGE „RENOVASKULARNA HIPERTENZIJA“

„Renovaskularna hipertenzija“ autora Tripa Zirojevića je monografsko delo posvećeno jednoj od sekundarnih hipertenzija u čijoj patogenezi učestvuju brojni mehanizmi, koji kod lekara praktičara često izazivaju brojne nedoumice kako u pogledu tumačenja patofiziologije tako i u odabiru dijagnostičkih metoda i načina lečenja i razumevanja šarolikosti rezultata lečenja različitim metodama.

Autor je dobar poznavalac patofizioloških procesa u hipertenziji, posebno kod bolesti bubrega, budući da se izučavanjem ove patologije bavi već decenijama. To je i razlog što su u ovoj monografiji data saznanja o navedenoj bolesti kroz istoriju sve do modernih saznanja o renova-skularnoj hipertenziji i ne samo sa aspekta povišenog krvnog pritiska već i uzročno-posledičnog oštećenja bubrega. Poseban kvalitet knjige jesu ilustracije samog autora, fotografije rent-genskih snimaka i brojne tabele koje čitaocu omogućavaju lakše praćenje teksta. Značaj ove knjige je i činjenica da slična knjiga ranije nije objavljena na ovim prostorima. U pisanju ove knjige autor je uložio veliki trud, što se da videti i iz broja bibliografskih jedinica koje su korišćene u njenom nastajanju. Povećana učestalost ove bolesti i njeno često neprepoznavanje daje dodatni značaj ovoj monografiji.

Knjiga, napisana na 199 stranica, podeljena je u šest poglavlja koja su međusobno povezana u jednu celinu, što knjigu čini prikladnom za razumevanje kompleksne uzročno-posledične povezanosti hipertenzije i bolesti bubrega.

U prvom poglavlju, **Uvodu**, date su opšte napomene o hipertenziji, mehanizmima regulacije krvnog pritiska i podela hipertenzije prema uzroku – na primarne i sekundarne hipertenzije.

U drugom poglavlju, **Vaskularizacija bubrega**, detaljno je opisana vaskularizacija bubrega i značaj pojedinih vaskularnih aberacija na dijagnostiku i terapiju renovaskularne hipertenzije. U istom poglavlju dat je prikaz kolateralne cirkulacije koja je važna za očuvanje bubrežne funkcije u slučajevima dugotrajne kompromitacije normalnog toka krvi kroz bubreg. U ovom poglavlju opisane su i karakteristike bubrežne cirkulacije i njene specifičnosti ne samo u količini protoka krvi kroz bubreg po gramu tkiva već i po razlici u protoku kroz pojedine regije bubrega. Takođe je ovde ukratko

¹ Aleksandar Šupić, KBC Foča, e-mail: aleksandarsupic@yahoo.com

opisan i metabolizam bubrežnih ćelija i odnos potrošnje kiseonika, renalnog protoka krvi, brzine glomerularne ultrafiltracije, odnosno tubularne reapsorpcije natrijuma.

U trećem poglavlju detaljno je opisana uloga bubrega u regulaciji krvnog pritiska. U ovom poglavlju izložen je istorijat proučavanja povezanosti hipertenzije i bubrežne bolesti još od starih Kineza (pre 4.500 godina) do današnjih modernih teorija o uticaju genskog polimorfizma na poremećaje tubularne ekskrecije natrijuma.

U istom poglavlju opisan je i uticaj pojedinih supstancija koje učestvuju u regulaciji krvnog pritiska menjanjem bubrežne funkcije (renin-angiotenzin-aldosteron, prostaglandini, kalikrein-kinin sistem, azot-monoksid, endotelini).

U narednom poglavlju, **Renovaskularna hipertenzija**, detaljno su opisani eksperimentalni oblici ovog vida hipertenzije i klinička iskustva sa ovim vidom sekundarne hipertenzije. Posebna pažnja posvećena je sličnostima i razlici između eksperimentalnih i kliničkih hipertenzija, što je i razlog nerazumevanja patofizioloških zbivanja i promenljivih rezultata nakon korekcije stenozne renalne arterije. U ovom poglavlju detaljno su opisani različiti uzroci renovaskularne hipertenzije u humanoj patologiji i njihova učestalost. U istom poglavlju opisana su i patofiziološka zbivanja koja prate ovaj sindrom i etape razvoja od nastanka stenozne renalne arterije do procesa nefroskleroze, koja je krajnja faza renovaskularne hipertenzije.

U petom poglavlju opisane su dijagnostičke metode ove bolesti. Detaljno su navedene sve metode dijagnostike od anamneze, kliničkog pregleda, laboratorijskih nalaza, do metoda funkcionalne i morfološke dijagnostike. Sve opisane dijagnostičke metode pružaju mogućnost odabira bolesnika sa ovom bolešću na svim nivoima zdravstvene zaštite, od primarne zaštite do usko specijalizovanih zdravstvenih ustanova.

Knjiga se završava poglavljem o **Terapiji renovaskularne bolesti**, u kome se govori o svim vidovima terapije ove bolesti počev od higijensko-dijetetskih mera, medikalne terapije, do različitih metoda revaskularizacije bubrega. Posebno su opisane indikacije i rezultati različitih metoda korekcije stenozne renalne arterije. Naročito su zanimljivi navedeni uporedni rezultati konzervativnog i aktivnog lečenja ove bolesti i uticaj različitih metoda lečenja na vrednosti krvnog pritiska i očuvanje bubrežne funkcije.

Autor se potrudio da čitaocu olakša praćenje teksta odvojeno navodeći literaturu za svako poglavlje pojedinačno. O kvalitetu ove monografije govori i izuzetno pozitivno mišljenje recenzenata, prof. dr Ljubice Đukanović, prof. dr Caneta Tulića i prof. dr Aleksandra Neškovića, vodećih srpskih stručnjaka iz oblasti bolesti bubrega i kardiovaskularnih oboljenja.

Sumirajući, na kraju, značaj ove monografije, može se reći da je ona dragocena i da će popuniti prazninu jer u našoj medicinskoj praksi nema sličnih publikacija. Svakodnevno povećanje incidence renovaskularne hipertenzije i nedovoljno poznavanje svih mehanizama koji učestvuju u patofiziologiji ove bolesti čini ovu knjigu veoma aktuelnom i dragocenom za mnoge lekare koji dolaze u kontakt sa bolesnicima sa renovaskularnom hipertenzijom.